

Huvudman

Ale kommun
kommun@ale.se

Beslut

Datum 2025-06-18
Dnr SI 2025:3960
Sida 1 (5)

Ärendet

Riktad tillsyn av Aroseniuskskolan 7–9 Ale kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Ale kommun att senast den **1 september 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande bestämmelser om garanterad undervisningstid. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Ale kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Ale kommun ska vidta följande åtgärder

Garanterad undervisningstid

- Se till att alla elever får minst den garanterade undervisningstiden i samtliga ämnen fördelat utifrån den stadieindelade timplanen, om inte avvikelser är beslutade genom anpassad studiegång, anpassad timplan eller prioriterad timplan. Av huvudmannens redovisning ska det framgå hur undervisningen är schemalagd under läsåret 2025/2026 utifrån huvudmannens beslutade timplan.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2025:3960) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har under våren 2024 inlett en riktad tillsyn av Aroseniuskskolan 7–9 med huvudmannen Ale kommun. I tillsynen har

Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten följer gällande bestämmelser om garanterad undervisningstid.

Skolinspektionen har inhämtat skriftligt yttrande från Ale kommun.

Under föregående och nuvarande läsår har Skolinspektionen även genomfört en planerad tillsyn och uppföljning av Aroseniussskolan 7–9 (dnr SI 2023:8879). Beslut i det ärendet har fattats separat.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Garanterad undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har i tillsynen begärt att få ta del av skolans läsårsplaner, timplaner och samtliga klassers scheman för läsåren 2023/24 och 2024/25. Därtill har Skolinspektionen fått in en sammanställning från huvudmannen över av alla inställda lektioner från den 16 april 2024 till 16 maj 2025. Huvudmannen har även inkommit med en sammanställning över de extrainsatta lektioner som genomförts under vårterminen 2025. Därtill har huvudmannen gett in en planerad timplan för läsår 2025/26 samt uppgifter om vilka av de lektioner som ställdes in under läsår 2024/25 som ska "återläsas" under läsåret 2025/26. Skolinspektionen har därutöver tagit del av en sammanställning över inställda lektioner på skolan för läsår 2023/24. Sammanställningen inkom till Skolinspektionen den 15 april 2024 i ovan nämnda ärende för planerad tillsyn av Aroseniussskolan 7–9 (dnr 2023:8879).

Av timplanerna och aktuella scheman framgår bland annat att skolans planerade undervisningstid, med liten marginal, överstiger skolförordningens garanterade undervisningstid för högstadiet i varje ämne. Exempelvis överstiger skolans planerade undervisningstid skolförordningens krav med mellan en halv och två timmar i idrott och hälsa, samhällsorienterade ämnen och matematik.

I sammanställningen av inställda lektioner framkommer dock att en relativt stor mängd lektioner har ställts in i flera ämnen och klasser under läsåret 2023/24 och 2024/25. Exempelvis har elever som under innevarande läsår går i årskurs 9, haft flera inställda lektioner i bland annat idrott och hälsa. För klasserna 15 B, C, D och E i årskurs 9 har lektioner motsvarande totalt 8–12 timmar per klass ställts in i ämnet under dessa två läsår. Även om skolan kompenserat vissa klasser för inställda lektioner i några ämnen så framgår det av informationen huvudmannen gett in att detta inte gjorts i idrott och hälsa för ovan nämnda klasser i årskurs 9.

Av dokumentationen framgår också att bland annat klass 16 C och 16 E, som under innevarande läsår går i årskurs 8, under läsåren 2023/24 och 2024/25 haft inställda lektioner i samhällsorienterade ämnen motsvarande minst 10 timmar per klass. Av huvudmannens sammanställning över vilka klasser och ämnen som under innevarande läsår fått extra lektioner för att kompensera för missad undervisningstid framgår att sådan kompensation inte skett i samhällsorienterade ämnen för elever som under innevarande termin går i årskurs 8.

Huvudmannen har även skickat in en preliminär timplan för läsår 2025/26. I den anges att eleverna som under det läsåret kommer gå i årskurs 9, d.v.s. nuvarande termins årskurs 8, inte kommer få någon utökad undervisningstid i de samhällsorienterade ämnena för att kompensera för tidigare inställda lektioner i dessa ämnen. Istället är det under läsåret 2025/26 utlagt knappt tre timmar mindre undervisningstid i de samhällsorienterade ämnena för årskurs 9 än vad som angavs i timplanen för läsåret 2024/25 för denna årskurs.

Vidare framgår av huvudmannens dokumentation att klass 16 E i årskurs 8 även haft inställda lektioner i matematik motsvarande knappt 10 timmar under läsåret 2023/24 och 2024/25. Som angetts ovan har årskurs 8 inte varit föremål för någon "återläsning" under innevarande läsår för att kompensera för bortfallet av undervisningstid i matematik. I huvudmannens timplan för läsåren 2023/24 och 2024/25, samt i aktuella scheman, planeras för att eleverna ska få en halvtimme mer undervisningstid i matematik än författningarna kräver för högstadiet. Även i huvudmannens preliminära timplan för läsåret 2025/26 planeras det för lika mycket undervisningstid för eleverna som kommer gå i årskurs 9 under detta läsår som var fallet i föregående års timplaner. Således innehåller den preliminära timplanen för läsåret 2025/26 ingen planering av en utökad undervisningstid i matematik för årskurs 9 för att kompensera för de inställda lektionerna i ämnet under tidigare läsår.

Rättslig reglering

I skollagen (2010:800) anges vilka ämnen undervisningen i grundskolan ska omfatta och att den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan ska vara minst 6 890 timmar (10 kap. 4 och 5 §§ skollagen). I skolförordningen (2011:185) anges att huvudmannen beslutar efter förslag av rektorn om fördelning av undervisningstiden mellan årskurserna (9 kap. 4 § skolförordningen). Vidare anges i skolförordningen att bestämmelser om fördelning av den garanterade undervisningstiden (timplan) finns i bilaga 1 (9 kap. 3 § skolförordningen). Av bilaga 1 till skolförordningen framgår den minsta garanterade undervisningstiden i timmar per stadium och ämne. Där anges att undervisningstiden för elever på högstadiet ska vara minst 280 timmar i idrott och hälsa, 405 timmar i samhällsorienterande ämnen och 400 timmar i matematik. Därtill anges i skolförordningen att vid skolans val får antalet timmar i timplanen per stadium för ett ämne eller en ämnesgrupp minskas med högst 20 procent. Antalet timmar för svenska eller svenska som andraspråk, engelska, språkval och matematik får dock inte minskas (Bilaga 1 till skolförordningen). Vidare anges i skolförordningen att undervisning i ett ämne inom skolans val till sitt innehåll och inriktning ska vara förenlig med kursplanen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna (9 kap. 11 § skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen och rektorn inte säkerställer att alla elever i högstadiet ges den garanterade undervisningstid som de har rätt till i alla ämnen.

Av utredningen framgår förvisso att skolans planerade undervisningstid i samtliga ämnen, med liten marginal, överstiger författningarnas krav för hur mycket undervisningstid som minst behöver ges i respektive ämne under högstadiet. Däremot har skolan haft en relativt stor mängd inställda lektioner i olika ämnen. Visserligen har huvudmannen vidtagit åtgärder för att kompensera klasser i nuvarande årskurs 9 för bortfall av viss undervisningstid i några ämnen. Detta har dock inte skett i bland annat idrott och hälsa. Eleverna som slutade högstadiet detta läsår fick cirka 10 timmar för lite undervisning i detta ämne i förhållande till den garanterade undervisningstiden för högstadiet, vilket är en brist.

Vidare har det framkommit i Skolinspektionens utredning att bland annat elever som under detta läsår går i årskurs 8 gått miste om cirka 10 timmars undervisningstid i matematik respektive samhällsorienterande ämnen. Under innevarande läsår har huvudmannen och rektorn emellertid inte satt in extra lektioner för att kompensera eleverna för detta bortfall av undervisningstid. Och av den planering för nästa läsår som

Skolinspektionen tagit del av framgår att det inte heller under elevernas sista år i grundskolan planeras för att de ska kompenseras för den inställda undervisningstiden. Om skolan fortsätter att följa nu gällande planering kommer eleverna som går ut årskurs 9 läsåret 2025/26 därför att få cirka 10 timmar mindre undervisningstid i matematik och i de samhällsorienterande ämnena än den garanterade undervisningstiden som anges i författningarna för dessa ämnen, vilket är en brist.

Därtill har Skolinspektionen noterat i utredningen att Arosenius skolan 7-9 organiserat undervisningen så att mentorstiden är skolans val. Detta har inneburit att huvudmannen och rektorn i fördelningen av undervisningstiden tagit en mindre mängd undervisningstid från ett flertal ämnen och förlagt till mentorstiden/skolans val. Mot den bakgrunden vill Skolinspektionen påpeka att skolförordningen gör gällande att skolans val ska utgöra undervisning i ett ämne, som till sitt innehåll och inriktning är förenlig med kursplanen och betygskriterierna, och att det är under dessa förutsättningar som viss tid kan omfördelas från övriga ämnen till skolans val.

Beslutet är fattat av beslutsfattaren Daniel Talje.

Utredaren Carola Nal har varit föredragande i ärendet.